กิเลสเลี้ยงไข้

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๙

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรม ธรรมะเป็นสัจธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเป็นสาวกสาวกะ ผู้ได้ยินได้ฟัง ได้ยินได้ฟังแล้วมีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนาหรือไม่ นั้นเป็นอำนาจวาสนาของคน

คนเกิดมา เกิดมาก็ได้พบเห็นพระพุทธศาสนาเหมือนกัน แต่เขาไม่เคยเห็นว่าสิ่งนั้นมีคุณค่ากับเขา ถ้าเขาไม่เห็นว่าสิ่งนั้นมีคุณค่ากับเขา เขาก็ไม่ได้ผลประโยชน์จากพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนา ต้องมีศรัทธาความเชื่อ เชื่อแล้วให้ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันเป็นความจริงไง

©2026 sa-ngob.com

แต่ถ้าเป็นทางโลกไง พระพุทธศาสนาเป็นประเพณีวัฒนธรรมแล้ว ดูสิ สังคมไทย เศรษฐกิจในทางพระพุทธศาสนาเป็นหมื่นๆ ล้าน เขาเห็นว่าสิ่งนั้นมันเป็นบุญเป็นกุศลไง มันเป็นผลประโยชน์ไง

แต่ถ้าคนที่มีอำนาจวาสนานะ มันสะเทือนใจ พอมันสะเทือนใจแล้ว มันละวางสิ่งที่ว่าที่เกาะเกี่ยวให้มันเป็นเวรเป็นกรรมของสัตว์ แล้วจะทำคุณงามความดีของตนๆ

แต่การทำคุณงามความดีนี่ร้ายกาจนัก นี่กิเลสมันเลี้ยงไข้

เวลาเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง แล้วเราเกิดในประเทศอันสมควรเกิดในประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนา แล้วต่อเนื่องกันมาเป็นหลายร้อยปีไง

เวียง วัง คลัง นา สิ่งที่เป็นวัดวาอาราม มันเป็นสิ่งที่วิจิตรพิสดาร วิจิตรพิสดารมาให้เป็นการท่องเที่ยวของชาวโลก แล้วพระนั้น สิ่งที่อยู่ในวัดนั้นก็มีศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าถามเรื่องธรรมะ ตอบได้ เวลาเรียนธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันก็เรียนไปด้วยกิเลสไง กิเลสตัณหาความทะยานอยาก

แต่ถ้าครูบาอาจารย์ของเราบางองค์ ท่านก็เรียนของท่านมาเหมือนกัน สุดท้ายแล้วท่านละท่านวาง ท่านละท่านวางเพื่อไปปฏิบัติ เพราะท่านมีอำนาจวาสนาของท่าน

©2026 sa-ngob.com

ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ

ปริยัติ ถ้ารู้แจ้งในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันเป็นไปไม่ได้ มันรู้จักแต่ชื่อไง แต่ตัวจริงไม่เคยรู้ไม่เคยเห็นไง

ถ้าตัวจริงเคยรู้เคยเห็น เริ่มต้นจากสติ ถ้ามีสติควบคุมอารมณ์ควบคุมความคิดของตนนะ เราไม่ทุกข์ เราทุกข์น้อยลงอยู่แล้ว แล้วถ้าทุกข์น้อยลงอยู่แล้ว สติ สมาธิ ปัญญา ถ้ามันเกิดขึ้นได้เป็นตามความเป็นจริง

แต่ทุกคนกิเลสมันเลี้ยงไข้ไง ถ้ากิเลสมันเลี้ยงไข้ กิเลสมันบวกกับความรู้สึกนึกคิดของทุกๆ คนไปตลอดเวลา แล้วอยู่ที่อำนาจวาสนาของแต่ละบุคคลไง

ถ้าอำนาจวาสนาของแต่ละบุคคลได้สร้างเวรสร้างกรรมมา มันจะมากวาดเอา เอาแต่เวรแต่กรรมทั้งนั้นน่ะ มันไม่มาสร้างสมคุณงามความดีของมันหรอก ถ้าสร้างสมคุณงามความดีของมัน จิตใจมันจะเบา มันจะสบาย มันจะปลอดโปร่งของมัน

แต่ถ้าปลอดโปร่งของมัน ถ้าเป็นกิเลสมันบอก ไม่ทันคน ไม่ทันสังคม สังคมเขาเจริญรุ่งเรืองขึ้นมา เราต้องมีกิจการที่มั่นคงและรุ่งเรือง

มั่นคงและรุ่งเรืองมันก็เป็นเรื่องโลกๆ ทั้งนั้นน่ะ อันนี้มันเป็นระดับของทานไง ระดับของทาน เรื่องทางโลก

พระพุทธศาสนาสอนเรื่องอะไร

©2026 sa-ngob.com

พระพุทธศาสนาให้ทำอะไร

จะทำสิ่งใดก็แล้วแต่ สุดท้ายลงแล้วต้องภาวนา

เวลากว่าจะภาวนาได้ เห็นไหม กิจกรรมเคลื่อนไหวไป ๕ วัน ๑๐ วัน ไม่เห็นได้อะไรขึ้นมาเลย เวลาภาวนา เลิกแล้ว

ฉะนั้น มันเป็นเรื่องของอำนาจวาสนาของแต่ละบุคคล ถ้ามีอำนาจวาสนานะ มันจะละวางเรื่องทางโลก

เราเกิดมากับโลก เป็นเรื่องเวรเรื่องกรรมของสัตว์ ใครเกิดมาจากพ่อจากแม่ขึ้นมา ถ้ามีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา เวลาจะบวชพระนี่แสนยาก แต่ถ้าบวชประเพณีวัฒนธรรม บวชแค่ ๕ วัน ๗ วัน โอ้โฮ! บุญกุศลมากมาย

แต่ถ้าใครมีศรัทธาในพระพุทธศาสนา บวชเลย เพราะพ่อแม่วิตกกังวลไปทั้งนั้นน่ะ แล้วถ้ามีวาสนานะ เราจะบวชแล้วจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมาให้ได้ ถ้าบวชฝึกหัดประพฤติปฏิบัติเข้ามาให้ได้ มันต้องมีศรัทธา ศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา

ถ้าศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา มนุษย์เป็นสัตว์สังคมๆ ไง แล้วทางสังคมขึ้นมา ถ้าเป็นประเพณีวัฒนธรรม ทางวิชาการเขาจัดเป็นสิ่งที่มหัศจรรย์ โอ้โฮ! แสงสีเสียงนี่มหัศจรรย์ เห็นแล้วอึ้งทึ่งไปหมดเลย แต่มันเป็นวัตถุภายนอกไง

©2026 sa-ngob.com

เวลาจะมาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา มืดตื๊ดตื๋อ นั่งไป ประพฤติปฏิบัติไป เกือบเป็นเกือบตาย แล้วมันได้อะไรสิ่งใดเป็นชิ้นเป็นอันไง

ถ้าได้สิ่งใดเป็นชิ้นเป็นอันมา เราเกิดมากับสังคม เราบวชเป็นพระก็เป็นคณะสงฆ์ แล้วดูที่เขาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาสิ อีลุ่ยฉุยแฉก

ศีลจะรู้ได้ก็ต่อเมื่ออยู่ด้วยกัน ธรรมจะรู้ได้ต่อเมื่ออ้าปาก สอนถูกสอนผิดมันลงเหวไปหมดล่ะ เพราะอะไร

เพราะกิเลสมันเลี้ยงไข้ไง จะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาก็ตามแต่กิเลสมันมีเจือปนมาตลอดเวลา มันเจือปนมาตั้งแต่ต้น เริ่มต้นตั้งแต่อวิชชา เวลาจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เพราะมันมีอวิชชาถึงเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แล้วเวลาเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะแล้วมีบุญกุศลมากน้อยขนาดไหน

ถ้ามีบุญมีกุศลขึ้นมาบ้าง ชีวิตนี้ไม่ทุกข์จนเข็ญใจจนเกินไป แต่ถ้าไม่มีอำนาจวาสนา ทุคตะเข็ญใจไม่เคยฉันข้าวอิ่มสักมื้อหนึ่งเลยล่ะ มันทุกข์แสนเข็ญไง เวลาคนเกิดมา โรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียนขึ้นมา มันทุกข์มันยากไปทั้งนั้น เวลาผู้ที่เกิดมาไม่เคยเจ็บไข้ได้ป่วยเลยก็มี มันเป็นเพราะอะไรล่ะ มันเป็นเพราะเขาทำมาทั้งนั้นน่ะ แล้วเราล่ะ เราก็ทำของเรามา เราจะไปเจ็บแค้นเจ็บปวดอะไรกับใคร ไม่มี

สร้างคุณงามความดีของตน

©2026 sa-ngob.com

พระปฏิบัติๆ เวลาเขาบวชจากอุปัชฌาย์อาจารย์มาแล้ว เขาแสวงหา แสวงหาครูบาอาจารย์ที่ฝึกหัดปฏิบัติ ถ้าฝึกหัดปฏิบัติ เขาจะมีข้อวัตรปฏิบัติของเขาเป็นเครื่องอยู่ของใจ เพราะอะไร

เพราะมาๆ นี่ก็มาเพื่อจะแสวงหาหัวใจของตนนี่ไง เพราะเรียนธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจบ ๙ ประโยคมาแล้วนี่ไง การประพฤติปฏิบัติในแนวทางสติปัฏฐาน ๔ ในพระพุทธศาสนาอุปัชฌาย์ให้มา เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ

นั่นน่ะ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ กรรมฐาน ๕ เราก็รู้เราก็เห็นทั้งนั้นน่ะ ตั้งแต่เล็กเด็กน้อยขึ้นมา ไปตามวัดตามวามันจะมีภาพจิตรกรรมฝาผนัง พระภิกษุพิจารณาอสุภะๆ ไง

เวลาเป็นยุคเป็นคราวขึ้นมา เวลาคนที่เขาไม่มีอำนาจวาสนา เขาก็ไปแสดงกิริยาพฤติกรรมอย่างนั้นน่ะ พระ พระที่อวดดี อวดรู้กับเขา ไปทำอย่างนั้นไร้สาระเลยล่ะ

เวลาครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของท่าน ท่านเข้าสู่ป่าสู่เขาเพื่อความสงบสุขของใจก่อนไง

กิเลสมันเลี้ยงไข้ไปตลอดสายนั่นน่ะ ตั้งแต่เกิด เกิดมาแล้วมีสติปัญญามากน้อยขนาดไหน มันอวิชชา มันก็ไม่เข้าใจ ไม่เข้าตามความพอใจของตน หักเอาชีวิตบิดเบี้ยวไปหมดล่ะ

©2026 sa-ngob.com

แล้วถ้าชีวิตจะงอกงามขึ้นมาไง ละความเป็นฆราวาสมาบวชเป็นพระ บวชเป็นพระแล้วจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา พอเราฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา บวชเป็นพระไปแล้วก็เป็นเทวดา ศากยบุตรพุทธชิโนรสไง ห่มผ้ากาสาวพัสตร์ ทุกคนก็ยกย่องบูชา

บูชาอะไร

บูชาขี้ ขี้โลภ ขี้โกรธ ขี้หลง แล้วหัวใจของตน กิเลสมันก็เจือปนมาตลอดเวลา มันเริ่มต้นตั้งแต่เกิดเลยล่ะ แต่มันเป็นเรื่องบุญและบาป

ถ้าเป็นบุญเป็นกุศลขึ้นมา เราจะสร้างคุณงามความดีกันในหัวใจของตน มันก็เป็นหนทาง ทางเดินของหัวใจให้มันไม่ทุกข์ไม่ยากจนเกินไป

แต่ถ้าเป็นธรรมะโดยข้อเท็จจริงขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทุกข์ทั้งนั้นน่ะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาทักทายพระที่มาเคารพบูชาไง “เธอทนอยู่ได้หรือ”

เพราะมันทุกข์ทั้งนั้นน่ะ มันเห็นอะไรเป็นสัจจะเป็นความจริงเลยนะ แล้วเราจะกราบไหว้บูชาความทุกข์อันนั้นหรือ ก็ไม่ใช่

มันเป็นข้อเท็จจริง พอมันเป็นข้อเท็จจริงแล้ว แล้วเราจะมาฝึกหัดปฏิบัติตามความเป็นจริง เรารู้อะไร

มันเป็นข้อเท็จจริงในอริยสัจ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ไง มันเป็นข้อเท็จจริง ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ และทุกข์ดับไป

©2026 sa-ngob.com

ทุกข์ตั้งอยู่ ก็ทุกข์จนเข็ญใจในหัวใจของตน ทุกข์ดับไป มันก็เป็นความสุขชั่วครั้งชั่วคราว มันเกิดดับอยู่ของมันอยู่อย่างนั้นไง

แล้วถ้าเอาความจริง ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติในแนวทางสติปัฏฐาน ๔ ด้วยดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ ความระลึกชอบ

ระลึกชอบ ชอบอย่างไร

นี่ไง สิ่งที่เป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาไง กิเลสมันเลี้ยงไข้ไปตลอด ตั้งแต่เรามีความรู้สึกนึกคิด เราใช้สติปัญญาไปทั้งนั้นน่ะ แต่ถ้ามันเป็นบุญและบาปขึ้นมา มันก็คิดดีคิดชั่วมันไปตามแต่อำนาจวาสนาของมนุษย์ไง

แต่เราจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันก็คิดดีคิดชั่วของเรานี่แหละ เราคิดดีคิดชั่วในสถานะของฆราวาส คิดดีคิดชั่วในสถานะปุถุชน คิดดีคิดชั่วในสถานะผู้มีศีล

ถ้ามีศีลแล้ว บวชมาเป็นพระศีล ๒๒๗ ศีลสมบูรณ์ มันไม่คิดชั่วเลยใช่ไหม มันไม่เคยคิดออกนอกลู่นอกทางเลยหรือ

มันไปหมดนั่นแหละ ไม่เหลือหรอก

เขาต้องฝึกหัดนิสัยไง นิสัย นิสัยของฆราวาส แล้วก็ติดตัวมาเต็มที่นะ สิทธิเสรีภาพ เราเวลาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็บอกว่า มันกดดัน มันมีอาวุโส มันมีการกดทับ

©2026 sa-ngob.com

แต่มันยังไม่เข้าใจว่า นั่นแหละกิเลสมันเลี้ยงไข้มาตลอด มันเจือปนมาในใจตลอด แล้วตัวเองแค่ลืมตาอ้าปากศึกษาธรรมและวินัย อวดว่ามีความรู้ อวดว่ามีธรรมเหนือธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อวด ย่ำยีเขาไปทั่ว แล้วไม่ได้อะไรล่ะ ได้แต่บาปแต่กรรมไป

แต่ถ้ามีอำนาจวาสนานะ เราก็ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั่นน่ะ ถ้ายิ่งศึกษา ถ้าใจเป็นธรรมนะ โอ้โฮ! พระพุทธเจ้าสอนอย่างนี้เชียวหรือ สอนเรื่องอายตนะ สอนเรื่องตา หู จมูก ลิ้น กายที่กระทบกระเทือนกันกับสังคมที่จะสุขหรือทุกข์

แล้วถ้าสุขหรือทุกข์ มันสุขหรือทุกข์เพราะเขาหรือเพราะเรา

ถ้ามันสุขมันทุกข์ มันสุขมันทุกข์ที่เรา

ที่เราเพราะอะไร

เพราะเราคิดบวกหรือคิดลบ ถ้าเราคิดลบ มันก็เป็นบาปเป็นกรรมไปทั้งสิ้น แล้วถ้ามันคิดบวกล่ะ แล้วธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง ยมกปาฏิหาริย์ มันเป็นอย่างนั้นจริงๆ ได้ด้วยหรือ แล้วมันไปศึกษาแล้ว โอ้โฮ! มันมหัศจรรย์ มันอยากทดสอบ

ทดสอบๆ เราก็พยายามฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของตนเข้ามา

เริ่มต้นขึ้นมามันอีลุ่ยฉุยแฉกทั้งนั้นน่ะ ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา แต่ความรู้สึกนึกคิดของเราบ้าบอคอแตก มันบิดเบี้ยวกับธรรม

©2026 sa-ngob.com

วินัยอันนั้นทั้งนั้นน่ะ แล้วเราฝึกหัดปฏิบัติไป มันก็ดันทุรังของมันไป ดันทุรังของมันไปโดยจริตนิสัย

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ ท่านปกป้องดูแลเพื่อฝึกหัดให้ปฏิบัติเข้ามาให้เป็นสัจจะเป็นความจริงในวิธีการปฏิบัติในแนวทางในมรรค ๘ ในวิธีการที่จะกำจัดทุกข์

กำจัดทุกข์ กำจัดทุกข์ตรงไหน

ถ้าเป็นวัตถุขึ้นมา ที่มันสกปรกตรงไหนมันก็ทำความสะอาดได้ทั้งนั้นน่ะ แต่หัวใจของเราล่ะ หัวใจของเรามันมีเวรมีกรรมของมันไง มันได้สร้างเวรสร้างกรรมของมันไง ถ้าไม่ได้สร้างเวรสร้างกรรมมา จะมาคิดดีคิดชั่วอย่างนี้อยู่ได้อย่างไร ถ้าไม่สร้างเวรสร้างกรรม มันจะเผาลนตัวมันเองทำไม เราก็ปรารถนาความสุขทั้งนั้นน่ะ แต่ทำไมมันเผาให้เรามันทุกข์อยู่ตลอดเวลานี่ล่ะ

แล้วธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ทำความสงบของใจเข้ามา สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี สุขที่เราจะแสวงหาขึ้นมาเพื่อบรรเทาทุกข์ในหัวใจของตน

ถ้าบรรเทาทุกข์ในหัวใจของตน ถ้ามันสงบสุขของมันขึ้นมาได้บ้างไง มันพออยู่พอกินๆ พอรักษาชีวิตนี้ไปได้ไง มันลืมตาอ้าปากได้ เงยหน้ามองคนอื่นได้ด้วยเต็มหูเต็มตาแล้วว่า เราก็เป็นนักปฏิบัติคนหนึ่ง

ไม่ใช่มาแล้วลี้ๆ หลบๆ ลี้ๆ ไปของตัวเอง

©2026 sa-ngob.com

หลบๆ ลี้ๆ มันเป็นเรื่องของสัปปายะ ๔ สถานที่เป็นสัปปายะ หมู่คณะเป็นสัปปายะ อาหารเป็นสัปปายะ ครูบาอาจารย์ที่ดีงามที่เป็นสัปปายะ

ครูบาอาจารย์ที่ไม่ดีงาม สัปปายะทั้ง ๔ นี้ไม่มี เพราะอะไร เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม อยู่สองคนมันก็เหยียบหัวกันแล้ว นั่งสมาธิภาวนามันจะอวดเก่งแข่งกันทั้งนั้นน่ะ

เราไปอวดเก่งแข่งกันกับใคร อวดเก่งแข่งกันกับข้างนอก กิเลสมันเลี้ยงไข้

เขามาปฏิบัติเพื่อละเพื่อวาง ไม่มาปฏิบัติเพื่อความยิ่งใหญ่ แล้วยิ่งใหญ่แล้วจะเหยียบย่ำเขาไปทั้งนั้น ธรรมะเป็นอย่างนั้นหรือ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน ๓ โลกธาตุนะ เทวดา อินทร์ พรหมมาคุ้มครองดูแลตลอดเวลา ไม่เห็นแสดงตัวเลย

พระพุทธเจ้าก็คือพระพุทธเจ้า มันมีอะไรยิ่งใหญ่

มันยิ่งใหญ่ที่หัวใจของท่านนั่นน่ะ วิหารธรรม วิมุตติสุขนั่นน่ะ ไม่มีความทุกข์ใดๆ เข้าไปเจือปนในหัวใจดวงนั้นเลย

ไอ้พวกเราร้อนเป็นไฟ เวลาจะมาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา แหม! ซุ่มเย็น

ซุ่มเย็น เอ็งทำไมไปเหยียบย่ำทำลายเขา

ซุ่มเย็น เอ็งทำไมไม่เข้าสู่ทางจงกรม เข้านั่งสมาธิภาวนา

©2026 sa-ngob.com

มันไม่ใช่เวลาไง สัปปายะ ๔ ไง ข้อวัตรปฏิบัติเขามีไว้หมดแล้วไง เอ็งก็ทำตามข้อวัตรปฏิบัติ ตามเวลาของเขา นั่นล่ะมันเป็นข้อวัตร มันเป็นคณะสงฆ์ มันต้องหมุนไปพร้อมกันเหมือนอวัยวะเดียวกัน ทำพร้อมกัน หยุดพร้อมกัน ไม่กระทบกระเทือนกัน เว้นไว้แต่มีกิจกรรมใหญ่ นั่นก็เป็นกาลเป็นเวลา

แล้วก็ทำความสงบของใจเข้ามาให้ได้ ถ้าใจสงบระงับแล้ว นี่ไง พระไง ภิกษุไง

กิเลสมันเลี้ยงไข้ไปตลอด นั่งสมาธิก็จะเหาะเหินเดินฟ้า นั่งสมาธิไปแล้ว โอ้โฮ! มันเป็นสมาธิตลอด ไร้สาระ

ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ มันจะหยุด มันสงบของมัน มันต้องมีคำบริกรรมของมัน มันต้องมีสติปัญญาควบคุมดูแล มรรค ๘ ไง ดำริชอบ

เอ็งดำริอะไร ดำริฆ่าตัวตาย เพราะมาพร้อมกับอวิชชา ออกไปแล้วมันก็เป็นอารมณ์ทั้งนั้นน่ะ

มนุษย์เกิดมามีกายกับใจ มีความรู้สึกนึกคิด ร่างกายมันเติบโตไปตามธรรมชาติของมัน แล้วจริตนิสัย ความรู้สึกนึกคิดอันนั้นล่ะ ถ้าจริตนิสัย ความรู้สึกนึกคิดอันนั้น เวลามันคิดเรื่องอะไรล่ะ คิดเรื่องธรรมะหรือคิดเรื่องธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ใช่ของเอ็ง

©2026 sa-ngob.com

เวลาศึกษาธรรม นี่ไง ประเพณีวัฒนธรรมที่มหัศจรรย์ในเมืองไทยไง เขามาเที่ยววัดวาอารามกันทั้งนั้นน่ะ ไปถามถึงความลังเลสงสัยในธรรมะ เขาอธิบายได้หมดล่ะ แต่คนอธิบายก็อธิบายทรงจำธรรมวินัยตามทางวิชาการมาที่เขาศึกษาทั้งนั้นน่ะ

แล้วก็ถามว่า นิพพานมีหรือไม่มี

อาตมาก็งงๆ อยู่นะ มันเป็นจริงหรือไม่เป็นจริงก็ไม่รู้

แค่สมาธิยังทำกันไม่ได้ ถ้าสมาธิมันทำได้มันเห็นเลยนะ กายกับใจ สิ่งที่เราทำมาๆ มันตลอดสาย กิเลสมันเลี้ยงไข้มาตลอดน่ะ เพราะความรู้สึกนึกคิดของเรามันมีกิเลสไปทั้งนั้นน่ะ

แล้วครูบาอาจารย์ของเราที่เป็นธรรม หลวงปู่มั่นนี่ไง อวิชชาอยู่ที่ฐีติจิต ฐีติจิต จิตเดิมแท้ที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ใครรอดพ้นจากการควบคุมมันบ้าง

เป็นไปไม่ได้ เอ็งไม่รู้ เอ็งไม่เห็น เอ็งเพ้อเจ้อ แล้วเวลาแสดงธรรม กิเลสที่มันเลี้ยงไข้ ที่มันบังเงา ที่มันออกมา นั่นทั้งนั้นล่ะ ทำสมาธิๆ สมาธิอย่างไร

ศีล สมาธิ ปัญญา

ศีลคือความปกติของใจ แล้วเรามีคำบริกรรมของเราบ้าง มันมีอยู่ผู้ที่มีวาสนานะ เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมามันสงบของมันได้ แล้วมันก็งงว่า

©2026 sa-ngob.com

นี่คืออะไร แล้วรักษาไม่ได้ เพราะอะไร เพราะไม่มีเหตุไม่มีผลไง มันเป็นไปโดยบุญและบาปไง

แต่ถ้าคนมีอำนาจวาสนาของเราไง เราตั้งสติ ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ ไปศึกษาธรรมะ ปฏิปทาพระธุดงคกรรมฐาน แล้วปฏิบัติเอาตามนั้น แล้วตามนั้นนะ พอมันเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมานะ เราจะรู้เลยว่าอะไรเป็นจริง อะไรเป็นเท็จ แต่เวลาฝึกหัดปฏิบัติไปมันงง มันมีแต่ปัญหาไปทั้งนั้นน่ะ

ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วินัยก็เป็นเรื่องหนึ่ง เวลาจะทำตามความเป็นจริงขึ้นมามันถูกหรือผิดล่ะ นี่มันถามตัวเองแล้ว แล้วตัวเองก็ไม่เข้าใจทั้งนั้นน่ะ กางพระไตรปิฎกทั้งหมดเลยล่ะ แล้วทำตามนั้นได้หรือไม่

ทำไม่ได้ ถ้าทำได้ มันอีลุ่ยฉุยแฉกไปแล้ว ดูสิ พระกรรมฐานแต่ละสำนักๆ ไง มันถึงแตกต่างกันไปไง ทุกคนน่ะอีโก้ว่าตัวเองเป็นผู้รู้ เป็นผู้ยิ่งใหญ่ แล้วก็ทำตามแต่ความพอใจของตน

ไอ้ของเรา เราทำตามแบบฉบับ แบบฉบับที่ครูบาอาจารย์ที่ทำมาแล้ว หลวงตาพระมหาบัวท่านสอนไง เวลาฝึกหัดปฏิบัติอยู่กับท่านไง ท่านบอกว่า ชาวบ้านเขาจะบอกว่า โอ้โฮ! มันเคร่งมันคัดเกินไป ท่านบอกไม่ใช่ แล้วบอกว่าถ้าเราจะเป็นคนอวดดี ก็ไม่ใช่ เราศึกษามาจากหลวงปู่มั่น

©2026 sa-ngob.com

หลวงปู่มั่นท่านปฏิบัติเป็นหัวหน้าอยู่ที่วัดหนองผือนาใน แล้วครูบาอาจารย์ที่ไปฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเป็นสัมมาทิฏฐิถูกต้องชอบธรรมนั้นน่ะรั้วรอบขอบชิด นั้นน่ะที่มันจะรักษาหัวใจของตน จะค้นคว้าหาหัวใจของตนให้ได้ให้จริงขึ้นมา

ไม่ใช่แซงหน้าแซงหลัง อีลุ่ยฉุยแฉกไปไง ปฏิบัติก๊กหนึ่งหมู่หนึ่งก็ทำไปตามแต่อารมณ์หัวใจของตน แล้วก็อีลุ่ยฉุยแฉกไป ไปตามแต่ความพอใจของตน นี่กิเลสมันเลี้ยงไข้ไง

เลี้ยงไข้ หมายความว่า มันทำอะไรไม่ได้เลย มันจะทำอะไรมันอยู่ใต้อำนาจกิเลสทั้งนั้นเลย แม้แต่ทำความสงบของใจมันก็อีลุ่ยฉุยแฉก แล้วจะฝึกหัดใช้ปัญญาขึ้นมา มันบอกมันใช้ปัญญาๆ

ปัญญาอะไร ปัญญากิเลสมันเลี้ยงไข้ไง เพราะอะไร เพราะเราก็ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเหมือนกัน เราก็ท่องบ่นของเราได้ทั้งนั้นน่ะ แล้วรู้อะไร ถามตัวเอง รู้อะไร รู้อย่างนั้นจริงๆ หรือ

แต่ถ้ามาฝึกหัดปฏิบัติ ตั้งแต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านออกปฏิบัติของท่าน

สมาธิๆ ทางโลกเขามันเป็นภวังค์ มันเป็นเรื่องโลกๆ ทั้งนั้น ยิ่งในปัจจุบันนี้ไง ในเดี๋ยวนี้ปัจจุบันนี้ ไปดูสิ ในฝ่ายปฏิบัติเรานี่แหละ วัดวาอารามมันเป็นสายมู มันเป็นมูกัน มันไปอีลุ่ยฉุยแฉกเพื่อจะให้คนนับถือศรัทธา

©2026 sa-ngob.com

เฮ้ย! เอ็งศรัทธาตัวเองไม่ได้ เอ็งจะให้ใครศรัทธาวะ ถ้าศรัทธาตัวเองได้ มันต้องรู้ว่าถูกผิดสิ

สามเณรน้อย ถ้าถึงไตรสรณคมน์ ถึงเป็นสามเณรน้อยได้ บวชเณรๆ น่ะศีล ๑๐ แล้วถึงไตรสรณคมน์คือพระรัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

แล้วพระธรรมๆ ที่เป็นข้อเท็จจริงที่ว่าเราก็ได้ผ่าน ทุกคนฝึกหัดปฏิบัติ มันผ่านครูบาอาจารย์มาแล้วทั้งนั้นน่ะ มันรู้มันเห็นมาทั้งนั้นน่ะ แต่มันไม่เอา เพราะอะไร

เพราะกิเลสมันดิ้นพราดๆ มันอยากจะเห่อเหิมทะเยอทะยานไปกับกระแสสังคม แสง ชอบ มันไปอย่างนั้น แล้วถ้ามันไปอย่างนั้น มันจะทำความสงบอะไร

ดูวัดวาอารามสิ เราไปตามวัดวาอารามที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา มันเงียบ มันสงบ มันสงัดขึ้นมา พอเราไปแล้ว โอ๋ย! น่ากลัว

กลัวอะไร กลัวกิเลสมันจะตายหรือ ทำไมไม่กลัวกิเลสมันหลอกเอาบ้างล่ะ

ถ้ามันเอาจริงเอาจังขึ้นมา เขาหาสถานที่อย่างนั้นน่ะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้อยู่โคนต้นโพธิ์ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านฝึกหัดปฏิบัติของท่าน อยู่ในป่าของท่าน ไม่ให้พระเข้ามายุ่งเกี่ยวด้วย ตัว

©2026 sa-ngob.com

ยุ่งเกี่ยวนั่นคือตัวนิวรณธรรม แล้วนิวรณ์ในใจของคนมันแตกต่างกัน คนที่หนักแน่นขึ้นมามันก็ไม่ฟุ้งซ่านจนมากเกินไป

คนที่มันไปด้วยกันมันต้องมีความรับผิดชอบทั้งนั้นน่ะ แล้วสิ่งที่เวลาจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา จะกอดคอกันบรรลุธรรมเป็นคู่หรือ มันมีที่ไหนในโลก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ด้วยพระองค์เอง เทศน์ธัมมจักฯ มีพระอัญญาโกณฑัญญะองค์เดียวเท่านั้นที่บรรลุธรรม แล้วแสดงเทศนาว่าการจนปัญจวัคคีย์ทั้งหมดเป็นพระโสดาบันทั้งสิ้น ถึงได้แสดงอนัตตลักขณสูตรขึ้นมา เป็นพระอรหันต์

ไปได้ยสะมา เห็นไหม

“ที่นี่เดือดร้อนหนอ ที่นี่วุ่นวายหนอ”

คนถ้าไม่มีวาสนามันไม่คิดอย่างนั้น คนไม่มีวาสนานะ มันก็กระโจนเข้าไปกับโลกๆ นั่นแหละ มันจะไปเผชิญกับความทุกข์ความยากอันนั้น ค้นหาความสุขมาให้ได้

แต่เวลาอำนาจวาสนาบารมีมันมาไง แต่เดิมก็มีความสุขอยู่ของมันนี่แหละ แต่มีอำนาจวาสนา โอ้โฮ! มันสังเวช มันสังเวช มันเบื่อหน่าย

“ที่นี่เดือดร้อนหนอ ที่นี่วุ่นวายหนอ”

©2026 sa-ngob.com

มันต้องเป็นคนมีบุญมีอำนาจวาสนา ไม่มีบุญไม่มีอำนาจวาสนานะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ ไปไหนมา มันตอบสามวาสองศอก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม มันจะเอาเรื่องทางโลก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าให้ละ มันจะขนทั้งหมดน่ะ ไม่มีวาสนา จบครับ

มันต้องมีวาสนาในใจของมัน ถ้ามีวาสนาในใจของมัน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเล็งญาณ รู้แล้วล่ะ พูดแล้วมันเข้าใจ พูดแล้วมันแสวงหา

“ที่นี่เดือดร้อนหนอ ที่นี่วุ่นวายหนอ”

ยสะ ที่นี่ๆ ที่นี่คือที่ใจ ที่นี่คือที่ความรู้สึกของตนไง สัมมาสมาธิไง

ทำสมาธิ สมาธิอยู่ที่ไหน ทำความสงบของใจ ใจเริ่มต้นตรงไหน

กิเลสมันเลี้ยงไข้มาตลอด ทำสมาธิก็ไม่ได้ ยกขึ้นสู่วิปัสสนาจบเลย เพราะมันทำสมาธิไม่ได้อยู่แล้ว ถ้าทำสมาธิไม่ได้อยู่แล้ว มันเป็นมิจฉาทิฏฐิไปตลอดสาย แล้วมิจฉาทิฏฐิไปตลอดสาย มันเป็นอะไรล่ะ

จินตนาการธรรมะไง จินตนาการไปอีลุ่ยฉุยแฉก ถ้ายังมีความละอาย ก็ยังกระมิดกระเมี้ยน เวลาความหน้าด้านมันมากขึ้นนะ มันแสดงออกหมดล่ะ แล้วถึงตอนนั้นน่ะคนจะรู้จะเห็น

แต่ถ้ามันยังกระมิดกระเมี้ยน กระมิดกระเมี้ยนนะ ฉันนักปฏิบัติอยู่นะ กิเลสมันเลี้ยงไข้ไปตลอดสายทั้งนั้นน่ะ แล้วมันจะยกขึ้นสู่วิปัสสนา

©2026 sa-ngob.com

เป็นไปไม่ได้ มันเป็นไปไม่ได้ตั้งแต่ว่าสัมมาสมาธิมันไม่มี มันเป็นภวังค์ มันเป็นทางโลก

แล้วถ้าครูบาอาจารย์ที่ดีงามไง มันก็ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา

นักปฏิบัตินะ ประชากรไทยน่ะ ๗๐ ล้านคน ชาวพุทธทั้งนั้นน่ะ ปฏิบัติทั้งนั้นน่ะ เห็นไหม กระเซอะกระเซิงไปทั้งประเทศ มันได้อะไรมา

ธุรกิจครับ ได้ธุรกิจ ได้กระแส กระแสพระกรรมฐาน

แต่ของเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา การเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ เราพยายามศึกษาค้นคว้าของเรา ใครจะดีใครจะชั่วมันเรื่องของเขา แล้วถ้าเราไม่มีอำนาจวาสนานะ โอ้โฮ! เขาเยอะ เขาใหญ่เขาจะ...

เชิญ ไปเลย ไร้สาระ

การเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ แล้วจิตของเราเป็นสมบัติของตน สมบัติของตนที่มีสัจจะมีความจริง มันจะแสวงหาสัจจะหาความจริงขึ้นมา

พุทโธๆๆ ท่องบ่นของเราไป ท่องบ่นของเราไป ถ้าเรามีศีลมีธรรม เรามีสัจจะ มีการกระทำ จิตมันต้องเป็นไปให้เราเห็น จิตมันต้องเป็นไปความสงบสุขให้เรารู้

©2026 sa-ngob.com

สิ่งที่มันรู้มันเห็นขึ้นมา มันจะทุกข์มันจะยากขนาดไหน แต่มันสงบสุขเข้ามา อืม! สมกับคุณค่าที่เราได้ทุ่มเทของเรามา ถ้าสมคุณค่าที่เราทุ่มเทของเรามา เห็นไหม เราทำความสงบสุขของเราได้บ้าง แล้วพอทำความสงบสุขของใจได้บ้าง สิ่งที่เราจะทำต่อเนื่องของเราไปล่ะ

ผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาที่ไม่ได้ผล เพราะอะไร

เพราะการปฏิบัติขาดวรรคขาดตอน การปฏิบัติสม่ำเสมอต่อเนื่องขึ้นไปเพื่อให้ใจของเราเข้าสู่เส้นทางในการฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ แล้วถ้าเข้าสู่เส้นทางในการฝึกหัดปฏิบัตินะ มันจะมีสติ

แล้วถ้าคบมิตรที่ดี มิตรที่ดีจะพาฝึกหัดปฏิบัติ มันไม่มีงานใดในโลกนี้สำคัญเท่าการเดินจงกรมและนั่งสมาธิภาวนา

เพราะงานใดๆ มันเป็นงานสาธารณะ มันเป็นงานของโลก มันเป็นงานของมนุษย์ไง มนุษย์ สัญชาติ ชนชาติ ชนชาติใดขยันขันแข็ง ชนชาตินั้นมีสติมีปัญญา มันก็เป็นเรื่องของโลกเขาไง

นี่ไง เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราได้บวชศากยบุตรไง บุตรชาวศากยะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง เราจะฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมาให้เป็นตามความเป็นจริงของเราไง เราพยายามตั้งสติของเรา ฝึกหัดปฏิบัติของเราให้มีขอบมีเขตของตน ถ้ามันดื้อมันรั้นนัก เราก็ต้องลงน้ำหนักไปกับมัน

©2026 sa-ngob.com

แต่ถ้ามันอยู่ตัวของมัน คำว่า “อยู่ตัว” จิตมันไม่ดิ้นไม่รน ไม่แสวงหา ไม่อยากจะเพ้อเจ้อเพ้อพกไปกับคนอื่นเขา เราก็มีสติปัญญาดูแลไปพอประมาณ แล้วถ้ามันสงบสุขระงับของมันได้ไง ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมนะ

มันไม่มีคำบริกรรม มันไม่มีเหตุ คือมันขี้เกียจ มันขี้เกียจกำหนด มันขี้เกียจตั้งสติ มันปล่อยอีลุ่ยฉุยแฉกไปเลย แล้วก็ละเมอเพ้อพกว่านี่คือการปฏิบัติธรรม ว่าจิตมันเป็นนามธรรม นั่งละเมอเพ้อพกของตนเองไป

อย่างนั้นหรือการปฏิบัติ มันแค่กิริยาภายนอก ปฏิบัติแค่กิริยา แค่จะมาเอาชื่อเสียง เอาคนเชื่อถือบูชา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว ๒,๐๐๐ กว่าปี ชาวพุทธ วัดทุกวัดจะมีรูปเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทุกวัดมีพระพุทธรูปไว้เคารพบูชา ๒,๐๐๐ กว่าปีมาแล้วยังเคารพบูชา

เอ็งมีอะไร อยากจะให้เขาเคารพนบนอบ ไร้สาระสิ้นดี

แต่ถ้าจิตมันฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เห็นไหม เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วเราพยายามกระทำความจริงของเราขึ้นมา

ให้มันสงบระงับเข้ามาพอแล้ว เพราะมันเป็นฐานเริ่มต้น

เริ่มต้นจากอะไร

เริ่มต้นจากโลกกับธรรม

©2026 sa-ngob.com

เรื่องโลกๆ เห็นไหม กิเลสมันเลี้ยงไข้ไปตลอด ดูทางโลกเขาสิ ทางโลก ถ้าเขาเจ็บไข้ได้ป่วยไปหาหมอ ถ้าหมอเลี้ยงไข้ ถ้าเรารู้ตามความเป็นจริงนะ เราก็ไม่พอใจ

เพราะเราไปหาหมอ หมอต้องรักษาตามวิชาชีพของเขา หมอที่ดีงามเขาก็รักษาของเขาตามวิชาชีพของเขา แล้วก็หายเจ็บไข้ได้ป่วยไง แต่ที่ถ้าหมอเขาเลี้ยงไข้ๆ เลี้ยงไข้ก็เพื่อผลประโยชน์ไง เขาเลี้ยงไข้เพื่อจะเอาผลประโยชน์ของเรา เพื่อผลตอบแทนที่เขาจะได้มากขึ้นไปอีกไง แล้วได้อะไรล่ะ แต่หมอที่เลี้ยงไข้เขาปากหวานนะ เขาสรรเสริญ เขาเยินยอนะ อู้ฮู! ก้นกระดกเลยล่ะ ชอบ หมออัธยาศัยดี

ถ้ากิเลสมันเลี้ยงไข้ของมัน มันเลี้ยงไข้อยู่แล้ว เพราะกิเลสอยู่ที่สุขุมจิต มันขยับเขยื้อนมาพร้อมกับความรู้สึกนึกคิดของคนตลอดเวลาทั้งนั้นน่ะ

แต่เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนาไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะไง ไปเที่ยวสวนเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันต้องมีฝั่งตรงข้าม ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย แล้วก็ไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ไปทั้งหมดนี่แหละ แล้วมันก็แก้ไขอะไรไม่ได้ทั้งนั้นเลย

เวลาเอาจริงเอาจังขึ้นมา บุพเพนิวาสานุสติญาณ เข้าใจแล้ว จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณทำลายอวิชชา กิเลสสิ้นไปจากหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทศนาว่าการมา มีครูบาอาจารย์ของ

©2026 sa-ngob.com

เรา ในสมัยพุทธกาลนะ เป็นพระอรหันต์มากมายมหาศาล เพราะศาสนามันเฟื่องฟูไง แต่ผู้ที่ไม่มีความสามารถทำได้ขนาดนั้น มันก็อยู่เพื่อสร้างอำนาจวาสนาบารมีต่อไป

ไม่ใช่ว่าสมัยพุทธกาลจะมีพระอรหันต์ทั้งหมด ไม่ใช่ แต่เยอะ แต่ผู้บวช ดูสิ พระสารีบุตรจะไปที่ไหน สัทธิวิหาริก ๕๐๐ พระอรหันต์หมด พระโมคคัลลานะสัทธิวิหาริก ๕๐๐ พระอรหันต์หมด

เทวทัตมันนรกจกเปรต ๕๐๐–๖๐๐ เหมือนกัน ฉัพพัคคีย์ สัตตรสวัคคีย์ ในสมัยพุทธกาลมากมาย มากมายเพราะอะไร เพราะไม่มีวาสนาไง ไม่มีวาสนา เห็นพระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองขึ้นมา มีคนเคารพบูชาขึ้นมา ก็อยากจะบวชขึ้นมาเพื่อความสุขความสบายไง

แต่ผู้ที่มีอำนาจวาสนา เขาไม่ได้บวชเพื่อความสุขความสบาย เขาบวชเพื่อจะไปเผชิญหน้ากับกิเลสตัณหาความทะยานอยาก แต่มันก็วาสนาของแต่ละบุคคลแต่ละยุคแต่ละคราว เห็นไหม ยุคเสื่อม ยุคเจริญ แต่ละยุคมันก็เป็นของมันไป

เราก็เหมือนกัน เราก็เกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา เราก็พยายามสร้างคุณงามความดีของเรา ถ้าครูบาอาจารย์ที่ดีงาม ท่านจะให้ฝึกหัดปฏิบัติเป็นจริตเป็นนิสัย

เราฝึกหัดเป็นจริตเป็นนิสัย เราไปเห็นสิ่งใดที่มันตรงจริตตรงนิสัยเราพอใจ แต่เราไม่ได้ฝึกหัดปฏิบัติไป ไปเห็นแล้วขัดมันแย้งกับหัวใจของตนไง แล้วมันฝึกหัดปฏิบัติไป สิ่งนั้นน่ะมันจะเป็นการขบและการบิดใน

©2026 sa-ngob.com

หัวใจของแต่ละบุคคลนั้น แล้วถ้าผู้มีอำนาจวาสนานะ เขาจะมีสติมีปัญญารั้งไว้ๆ

ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่ดีงาม ท่านจะรั้งไว้ รั้งไว้ อย่างน้อยก็ให้มันเบาบางลง อย่าให้มันเพิ่มกำลังมากขึ้นจนเกินไป แล้วถ้าให้มันสงบระงับของมันได้เลย ถ้าเป็นความจริงของเราขึ้นมา มันสงบได้ ถ้ามันสงบได้ เราจะรู้เห็นทันทีเลยว่าอวิชชามันเลี้ยงไข้อย่างไร มันเลี้ยงไข้ มันก็อีลุ่ยฉุยแฉกออกไปไง ไปรู้ไปเห็นร้อยแปดพันเก้า

รู้เห็นมันมีเหตุมีผล มันมีเหตุมีผลเพราะมันเป็นเวรเป็นกรรมของสัตว์ สัตว์โลกที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะไม่เคยเป็นพี่เป็นน้องเป็นญาติกันไม่มี มันได้สร้างเวรสร้างกรรม ผลกระทบมันมากมายมหาศาลอยู่แล้ว แล้วผลกระทบมากมายมหาศาล มันก็เป็นอดีตอนาคตที่เราจะไปแบกรับให้เป็นปัจจุบันอย่างเดียวได้อย่างไร

ปัจจุบันนี้เราก็เกิดเป็นเรานี่ไง เราก็มีพ่อมีแม่ มีปู่มีย่า มีตายาย มีครอบครัวของเรา เรามาบวชเป็นพระไง บวชกับอุปัชฌาย์อาจารย์ แล้วใบสุทธินั่นน่ะ

เวลาอุปัชฌาย์ยังอยู่ เราแสวงหาผู้ที่ปฏิบัติ เราก็มีอาจารย์ของเราไง แล้วมันชอบอาจารย์ไหนล่ะ มันเข้ากับใครล่ะ นี่จริตนิสัย แล้วถ้ามันเอาจริงเอาจังของเราขึ้นมา เราจะหาอาจารย์ที่ดีงามคอยสั่งสอนเรา

แล้วมันไม่มีอาจารย์ที่ไหนจะสั่งสอนเราได้เลย เราดีกว่าอาจารย์ทุกๆ องค์ เราสอนอาจารย์ทุกๆ องค์ได้หมดเลย

©2026 sa-ngob.com

กิเลสมันเลี้ยงไข้หรือเปล่าวะ

แล้วกิเลสมันเลี้ยงไข้ หมอที่เขารักษาตามวิชาชีพ เขาฉีด เขาผ่าตามข้อเท็จจริง ไม่ใช่หมอที่เลี้ยงไข้ เขาเอาแต่ผลประโยชน์นะ ผลประโยชน์ วิชาชีพนั้นเขาศึกษามาเพื่ออาชีพของเขาแล้วนะ เขายังบิดวิชาชีพของเขาเพื่อผลประโยชน์ของเขา นี่พูดถึงวิชาการ

แล้วเรื่องกิเลสล่ะ

มันร้ายกว่านั้นหลายเท่านัก มันร้ายกว่านั้นหลายเท่าเพราะอะไร

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสวักขยญาณทำลายอวิชชา พญามารมันฟ้องลูกสาวมัน ความโลภ ความโกรธ ความหลง มันมีหลานมีเหลนอีกมากมาย

เวลาฝึกหัดปฏิบัติไป ครูบาอาจารย์ที่ท่านละวางเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นมาไง อย่างพระอัญญาโกณฑัญญะ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาสขาดไป เกิดจักขุญาณ รู้ตามความเป็นจริงขึ้นมาอย่างนั้นน่ะ ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงอย่างนั้นขึ้นมา มันเป็นธรรมๆ คนที่เขาเป็นธรรม เขารู้เขาเห็นของเขา

ไอ้เราปฏิบัติขึ้นมา แค่ทำความสงบของใจ สัมมาสมาธิ กิเลสมันเลี้ยงไข้มาตลอด แล้วเข้าสู่ความสงบสุขแวบๆๆ แล้วมันก็ส่งออกไปทั้งนั้นน่ะ โดยที่ไม่มีอำนาจวาสนา

©2026 sa-ngob.com

คนมีอำนาจวาสนา มันจะเป็นอย่างไร เป็นไป ไม่สนใจทั้งนั้น มันอยู่ที่คำบริกรรมของเรา มันอยู่ที่สติของเรา เราทำของเรา แล้วทำของเรา ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริง ธรรมทั้งหลายมาจากเหตุ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ มันต้องรู้ของมัน

มันรู้ของมัน หมายความว่า ขณิกสมาธิมันสงบสุขเล็กน้อย มันสงบเล็กน้อยตอนไหนล่ะ อ้าว! ก็ตอนพุทโธๆๆ นี่แหละ พุทโธๆ นี่เจียนตาย พุทโธๆ ทั้งวันเลย เวลามันปล่อยวาง เอ๊อะ! เอ๊อะ! เอ๊อะ! พอมันได้ของมัน มันมีหนทางแล้ว

พอมีหนทางของมันขึ้นมา ถ้าต่อเนื่องไป เห็นไหม ผู้ที่กิเลสหนามันก็ต้องลงทุนลงแรงกัน การทำงานต่างๆ ต้องลงทุนลงแรงทั้งนั้น การทำธุรกิจก็ต้องมีทุนของเขา ไอ้เราจะแสวงหาหัวใจของตน ทั้งที่ใจของตนนี่แหละ เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนานี่แหละ มีกายกับใจๆ ธรรมะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนแล้ว เรื่องของร่างกายเราก็ต้องดูแลรักษาของเราเพื่อความสุขภาพกาย เพื่ออะไร เพื่อให้นั่งสมาธิภาวนาของมันได้ไง

แล้วสุขภาพจิตไง สุขภาพจิต ก็จิตกำหนดลมหายใจมันก็เป็นอานาปานสติ จิตถ้ามันตรึกในธรรม มันก็เป็นปัญญาอบรมสมาธิ แล้วถ้ามันเป็นของมันไปก็ศึกษาเข้ามา

เรื่องนี้มันกว้างขวางมาก มันกว้างขวางมาก เริ่มจากคนปฏิบัติทุกๆ คน โลกทั้งใบจะให้มันสงบ เอาที่ไหนวะ

©2026 sa-ngob.com

เว้นไว้แต่ไอ้กิเลสเลี้ยงไข้หลอกเอ็งนั่นแหละ “อยู่เฉยๆ นี่เป็นสมาธิ สมาธิก็นี่ไง ก็เรานั่งกันอยู่นี่เป็นสมาธิ ขนาดคุยกับหลวงพ่อยังเป็นสมาธิอยู่เลย”

โอ๋ย! กูเวรกรรม มันเป็นเรื่องไร้สาระ

แต่นี่ไง ไอ้นี่ไม่ใช่กิเลสเลี้ยงไข้ ไอ้นี่กิเลสมันกักขังเลย แล้วชอบ ไปกันอย่างนี้ทั้งนั้น ชอบเพราะอะไร

ความเพียรก็ไม่ต้องเสียเวลา ไม่ต้องให้ร่างกายมันบอบช้ำ ไม่ต้องทำอะไรเลย แค่นุ่งขาวห่มขาว บรรลุธรรมกันเป็นแถวเลย

ถ้าเป็นสินค้า สคบ.เขาต้องตรวจสอบนะ

นี่เหมือนกัน โดยธรรม โดยปกติ มันจะมีวิปัสสนาธุระกับคันถธุระ คันถธุระเขาจะตรวจสอบการศึกษา ว่าศึกษาถูกต้องชอบธรรมหรือไม่ วิปัสสนาธุระ ถ้าอวดอุตตริมนุสธรรม ไล่ออกหมด

ทีนี้เพราะอวดอุตตริมนุสธรรมทำไมล่ะ

ก็อวดอุตตริมนุสธรรมท่ามกลางผ้ากาสาวพัสตร์ไง

เพราะผ้ากาสาวพัสตร์ เวลาเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา เราจะบวชพระ บวชพระก็ห่มผ้ากาสาวพัสตร์ ธงชัยพระอรหันต์ แล้วเอ็งห่มผ้ากาสาวพัสตร์แล้วเอ็งก็อีลุ่ยฉุยแฉก แล้วก็เพ้อเจ้อเพ้อพกไป ถ้าวิปัสสนาธุระนะ เขาคุยธรรมะแล้วเขาจับสึกหมดล่ะ สึกหมด

©2026 sa-ngob.com

แต่นี้พูดถึงว่าสังคมไทยไง ชั่วช่างชี ดีช่างสงฆ์ แล้วสงฆ์อีลุ่ยฉุยแฉกเยอะแยะไปหมด แล้วปัญญาอ่อน ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กาลามสูตร ห้ามเชื่อๆ ทั้งนั้นน่ะ ที่พูดๆ เราปฏิบัติตามมันจะเกิดขึ้นจริงหรือเปล่า

เวลากรรมฐาน เขาบอก พุทโธๆ ไอ้พวกพุทโธ ไอ้พวกไม่มีการศึกษา พุทโธๆ มันเป็นสมถะ มันแก้กิเลสไม่ได้ แล้วเวลามีการศึกษาเวลาจะแก้กิเลส ก็ไปรู้ตัวทั่วพร้อมซะ นั่นเป็นวิปัสสนา

กิเลสมันเลี้ยงไข้ไปทั้งนั้นน่ะ ไม่มี ไม่มีวิปัสสนา ไม่มีสมถะหรอก

ถ้ามีสมถะ จิตต้องสงบระงับเป็นสัมมาสมาธิ

ไอ้รู้ตัวทั่วพร้อม ก็ลมไง เพ้อเจ้อเพ้อพกไปไง พิธีกรรมไง แค่พิธีกรรม แล้วอารมณ์มันเป็น อารมณ์มันไปกับเขาไง แล้วได้อะไร

ได้ไม่รู้ ไม่รู้หรอก

ถ้ามันจะรู้ตามความเป็นจริงนะ สิ่งที่เราทำแล้วมีอำนาจวาสนาขนาดไหน เราพยายามกระทำของเราให้มันเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา

ถ้ามันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ มันเป็นการศึกษา เรามีสติปัญญาของเรา เราตรึกในธรรม ตรึกไป มันหยุดแน่นอน ถ้ามึงมีสติ

©2026 sa-ngob.com

เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนพระโมคคัลลานะมาแล้ว พระโมคคัลลานะเป็นพระโสดาบัน นั่งสัปหงกโงกง่วง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปโดยฤทธิ์เลย

ให้ตรึกในธรรม ให้เอาน้ำลูบหน้า ให้แหงนดูดาว ให้นอนซะ ตื่นแล้วค่อยปฏิบัติใหม่

เป็นพระอรหันต์นะ อัครสาวกเบื้องซ้าย

นี่ก็เหมือนกัน เรามีปัญญามาก เรามีความรู้เยอะ

ความรู้ปัญญานั้นมันเป็นเรื่องทฤษฎี แต่จิตของคนมันเป็นนามธรรม เวลาพิจารณาไปแล้วมันไปหมดไง มันไปเวิ้งว้าง มันไปอารมณ์ไง แล้วถ้ามันไปออกฤทธิ์ออกเดช นั่นภวังค์ไง จิตมันไปได้ทั้งนั้นน่ะ

ฉะนั้น ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมนะ เรื่องอย่างนี้มันสังเวช มันสังเวชตั้งแต่ ดูสิ บวชเป็นพระ ห่มผ้ากาสาวพัสตร์ แล้วถ้าเป็นเณรไม่มีรัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ขาดจากเณร

แล้วนี่บวชเป็นพระ แล้วพระธรรมๆ พระธรรมที่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายืนยันมานี่ เอ็งทำอะไรอยู่ เอ็งทำอะไร ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคตนะ เอ็งเห็นพระพุทธเจ้าบ้างหรือเปล่า ถ้าเอ็งเห็นพระพุทธเจ้าบ้าง ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา

©2026 sa-ngob.com

เราเที่ยวมากับหมู่คณะไง โอ้โฮ! เคารพบูชามากนะ พูดเล่น พูดเล่นพูดหัวได้ทั้งนั้นน่ะ แต่ให้ทำผิดวินัยนี่ โอ้โฮ! เพื่อนหมู่คณะนี่ไม่มีทางเพราะอะไร

เพราะจะทำสมาธิไง เพราะจะปฏิบัติ เวลาปฏิบัติขึ้นมา โหมกันทั้งชีวิตนะ โหมกันเต็มที่เลย ปฏิบัตินี่ใส่กันเต็มที่ ก็ไปด้วยกัน กับคนอื่นไม่เอา อีลุ่ยฉุยแฉก ลวงโลก ไปไหนก็ไปเพื่อสังคมทั้งนั้น

เวลาไป เราไปกันเอง มีกินไม่มีกินไม่สำคัญ สำคัญในข้อเท็จจริงที่มันจริงขึ้นมา แล้วทำกันเห็นๆ นี่ไง ก็คนอยู่ด้วยกัน ศีลจะรู้ได้ต่อเมื่ออยู่ด้วยกัน ภาวนาๆ ถ้ามันภาวนาไม่ได้ ๒๔ ชั่วโมง เดินจงกรมทั้งวันทั้งคืนๆ อยู่ได้อย่างไร

หลวงปู่สิงห์ทอง ถนนเป็นร่องไปเลย ได้รับการชื่นชมจากหลวงปู่เจี๊ยะกับหลวงตาพระมหาบัว ได้การชื่นชมเลย

ชื่นชมเพราะอะไร

เพราะไม่ให้กิเลสมันเลี้ยงไข้ไง ปฏิบัติไปก็ออเซาะ ฉอเลาะเขาไปทั่ว จะเอาคุณงามความดีมาจากไหน เอาคุณงามความดีจากการออเซาะเขานั่นหรือ เอาคุณงามความดีจากคนมาใส่บาตร คนมาเซิดชูบูชานั่นหรือ พระทั่วประเทศเขาทำกันอย่างนั้นทั้งนั้นน่ะ

©2026 sa-ngob.com

มันจะเป็นคุณงามความดีก็บุญกุศลของเขา เพราะเขาศรัทธา เขามีความเชื่อในพระพุทธศาสนา เขาเชื่อใจที่ไหน เขาจะทำบุญกุศลของเขาที่นั่น ที่ไหนมีศรัทธา มีเหยื่อ เห็นไหม เอ็งจะไปตกเหยื่อหรือ

เอ็งจะต้องเข้ามาให้มีศีลมีธรรมมั่นคงขึ้น ให้เขามาใส่บาตรตักบาตรทำบุญแล้วให้เขารื่นเริง ให้เขามั่นคงในบุญกุศลของเขา ไม่ใช่ไปออเซาะฉอเลาะเขา เขาไม่ต้องการ เขาต้องการบุญและบาป ต้องการบุญต้องการกุศล แล้วเราทำคุณงามความดีของเรา

ถ้ามันมีสติมีปัญญาเลิศ มีความรู้เยอะ สติตามไป สติตามไปนะ กิเลสมันวางยาไว้ทั้งนั้น สติ สติของเรา สติไง สติ สมาธิ ปัญญา มรรค ๘

แล้วอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้น อวิชชาอยู่ที่ฐีติจิต ความคิดเราทั้งหมดบวกโดยกิเลสทั้งนั้น กิเลสมันเลี้ยงไข้มาตลอด เลี้ยงไข้ผสมกับความคิดเรามาตลอด ไอ้ที่เราคิดว่าเยี่ยมๆ นั่นน่ะ จินตนาการธรรมะแล้วโอ้โฮ! เวิ้งว้างหมดนั่นน่ะ

ลองให้มันสงบดูสิ กับสิ่งที่เอ็งเป็น มันต่างกันอย่างไร

สัมมากับมิจฉา มันเจอกันไม่ได้หรอก สัมมามันกวาดเกลี้ยงเลย ไอ้มิจฉาเพราะกิเลสมันเลี้ยงไข้ไว้ไง ยโสโอหังว่าตัวเองเป็นธรรมไง

กิเลสทั้งตัว ปฏิบัติไปด้วยพร้อมกับกิเลส ยโสโอหัง ไม่เห็นมีธรรมอะไรเลย

เวลามันมีธรรม มันกวาดหมดนะ

©2026 sa-ngob.com

กวาดอะไร

ทิฏฐิอันนี้ไง ความเห็นผิดอันนี้ไง ความเห็นผิดจากใจของตัวนั่นน่ะ ใครจะสอนใคร ปัจจัตตัง สันทิฏฐิโก ถ้ามันทิฏฐิจรดฟ้าแล้วทำตัวเสมอธรรม เป็นไปได้อย่างไร ไม่มีหรอก

เขาเคารพบูชาธรรมยิ่งกว่าชีวิต

แต่การฝึกหัดปฏิบัติของเรา เราต้องมีสติมีปัญญาของตน แค่สติพุทโธไป พิสูจน์ของเราไป ต้องพิสูจน์ของเรา ปัจจัตตัง สันทิฏฐิโก อันอื่นไม่มี ครูบาอาจารย์จะมาครอบครู ครอบให้เป็นคนดี ไม่มี ถ้าครอบครู มันก็ดีต่อหน้านี่แหละ ออกไป กิเลสมันดิ้นแล้ว

ถ้ามันจะเป็นจริงเป็นจัง มันต้องเป็นจริงเป็นจังที่สติปัญญาของเขา แล้วสติปัญญาของเขา เกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา มาบวชเป็นพระ พอบวชเป็นพระ จะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมาให้ได้

แล้วโดยข้อเท็จจริง เห็นไหม บริกรรมไปตลอดสาย ผลที่ปลายสายมันจะเป็นอย่างไรให้มันเปิดมา ถ้ามันเปิดมาโดยการกระทำของตนไง

ถ้าเราทำของเรามันไม่ตลอดสายไง ลุ่มๆ ดอนๆ ครึ่งๆ กลางๆ เพ้อเจ้อเพ้อพกของเราไปไง กิเลสมันเลี้ยงไข้

แต่ถ้าเป็นธรรมนะ ถ้าเป็นธรรม เป็นปัญญา มันเป็นวรรคเป็นตอน ขณะที่เราใช้สติปัญญาของเรานี่แหละ ถ้าปัญญาอบรมสมาธิๆ ปัญญา

©2026 sa-ngob.com

ตรึกในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นเป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขณะที่เอ็งตรึกนั่นน่ะ นั่นอวิชชาทั้งนั้นน่ะ ความไม่รู้ของเอ็งไม่รู้ในข้อเท็จจริงไง รู้ในภาคทฤษฎี รู้ในตัวอักษร รู้ในการท่องบ่นนั้นไง

เวลาถ้าเป็นข้อเท็จจริง มันหยุด เอ๊อะ! ไอ้นี่มันตัวจริง ไอ้ที่เราท่องบ่นมันเป็นคำบริกรรมไง มันคำบริกรรม เห็นไหม

พุทโธๆ จนพุทโธไม่ได้ พุทโธหายทุกๆ คนเลย เดี๋ยวนี้ชาวพุทธทุกคนพุทโธหายหมดเลย

ไปแจ้งความที่โรงพักนะ พุทโธใครหาย

แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์เรานะ เวลามันเป็นจริงขึ้นมา อื้อหืม! มันก้มลงทั้งชีวิตนะ ชีวิตทั้งชีวิตทำของเราขึ้นมาได้ แล้วอีลุ่ยฉุยแฉก กิเลสเลี้ยงไข้ แล้วกิเลสขุดหลุมพราง มันจะเป็นอย่างนี้ได้อย่างไร

แต่ถ้ามันเป็นภวังค์ เป็นอาการที่มันจินตนาการของมันไป เป็นได้เป็นได้ด้วยการจินตนาการของเอ็ง แต่มันเลยไม่มีกำลังไง มันเลยไม่เป็นบุญไง มันก็เลยเป็นกิเลสเลี้ยงไข้ไง มันก็เลยไม่เป็นสิ่งที่ว่าสมถกรรมฐานยกขึ้นสู่วิปัสสนา

ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ มันจะเป็นปัญญาญาณ แล้วถ้าปัญญามันจะเกิดขึ้น มันเป็นปัญญาของใครล่ะ

©2026 sa-ngob.com

มันเป็นปัญญาของสัมมาสมาธิ สัมมาสติ แล้วมันเป็นวิธีการปฏิบัติแนวทางสติปัฏฐาน ๔ ด้วยมรรค ๘ ไง ถ้ามรรค ๘ มันไปสมบูรณ์ สมบูรณ์แบบของมันโดยการฝึกหัดของเรา โดยเตาะแตะๆ ฝึกหัดเตาะแตะๆ ไม่ต้องไปน้อยเนื้อต่ำใจ ไม่ต้องไปเทียบเคียงกับใคร ไม่ต้องไปอวดกับใคร

เราปฏิบัติมาเยอะ ไอ้พวกพระปฏิบัติอวดเขา โยมไม่มาปฏิบัติไม่ได้ แล้วเวลาปฏิบัตินะ มันก็ปฏิบัติแค่โยมมานั่นแหละ พอโยมไปแล้วมันก็เลิก ก็แค่นั้นน่ะ เห็นมาเยอะ

ไอ้ชาวพุทธ โอ้โฮ! ชื่นชมบูชา พระกรรมฐาน พระปฏิบัติ

โยมไม่มาแม่งไม่ภาวนานะ ถ้าโยมมา เดินจงกรมหน่อย โอ้โฮ! “โยมอย่ามากวนอาตมาน่า อาตมากำลังจะปฏิบัตินะ”

เห็นมาเยอะไง กะล่อนปลิ้นปล้อนอย่างนี้ทั้งนั้นน่ะ แล้วอย่างนี้หรือศากยบุตร อย่างนี้หรือการกระทำ

นี่ไง ศีลจะรู้ได้ต่อเมื่ออยู่ด้วยกัน ก็มันเห็น ศีลจะรู้ได้ก็ที่อยู่ด้วยกันที่มันรู้มันเห็นนี่แหละ ธรรมไม่มีเลย ไม่มีใครกล้าพูดนะ พูดมาสิ สวนทันทีเลย เพราะมันไม่ใช่อย่างนั้น ไอ้นั่นมันกิเลสมันวางยา แล้วโลกเขาละเมอเพ้อพกเพราะปัญญาอ่อน เวลาไม่มีครูบาอาจารย์ของเรานะ

กึ่งพุทธกาล ศาสนาเจริญอีกหนหนึ่ง เจริญโดยหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น

©2026 sa-ngob.com

เขาไม่เชื่อว่ามีพระอรหันต์นะ เขาไม่เชื่อในการปฏิบัติ เขาไม่เชื่อเรื่องมรรคเรื่องผลหรอก แต่มันด้วยอำนาจวาสนาของพระพุทธศาสนา เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดในพระไตรปิฎกไง กึ่งพุทธกาลศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง

แล้วเวลามันจะเจริญดูสิ ดูการศึกษา ถ้าเจริญขนาดไหนมันก็ได้แค่นี้แหละ แต่เพราะว่ามีหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านออกแสวงหา ท่านค้นคว้ามาด้วยกัน แล้วแก้ไขมาด้วยกับเจ้าคุณอุบาลีฯ ขึ้นมาไง ถึงที่สุดมันเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา มันถึงมีการตรวจสอบ

นี่ไง เวลาหลวงปู่มั่นท่านยืนยันๆ ยืนยันกับหมู่คณะไง

“หลวงปู่ขาวได้คุยกับเราแล้วนะ”

“ท่านมหามันจะดีทั้งนอกทั้งในนะ”

เวลานอกก็เป็นหลักให้ชาวพุทธเราได้หายคอหายใจได้อยู่พักหนึ่ง ภายในๆ ใครไปเสนอหน้า กระเด็นหมดน่ะ

ปฏิบัติ มันต้องปฏิบัติตามข้อเท็จจริง

วาสนาของแต่ละบุคคลมันไม่เหมือนกัน มันจะนุ่มนวลอ่อนหวาน มันก็นุ่มนวลอ่อนหวานด้วยอำนาจวาสนาของเขา มันจะเข้มแข็ง มันจะดุดันขนาดไหน มันก็อยู่ที่อำนาจวาสนาของเขา

©2026 sa-ngob.com

แล้วถ้ามีครูบาอาจารย์ที่ดีงาม ท่านจะคุ้มครองดูแลให้ฝึกหัดปฏิบัติเข้ามา ถ้าพระองค์นั้นมีสัจจะ มีความจริง มีความตั้งใจ มีความมุ่งมั่น มีความมุมานะ เพราะท่านเกือบตายไง เกือบเป็นเกือบตาย สละตายมาไม่รู้เท่าไร

ทิฏฐิมานะของเรานี่แหละ เราคิดเอง เราเห็นเองนี่แหละ แต่ถ้ามันไม่ถูกต้องชอบธรรมมันก็ร้อน แล้วทำไปแล้วมันเป็นอย่างนี้ มันส่งออกหมดนี่

นี่ไง เวลาจิตสงบแล้วพิจารณากาย ไม่เห็นได้อะไรเลย เวลาละวางพระโพธิสัตว์ขึ้นมาแล้ว เวลาพิจารณา เออ!

มันมีอย่างนี้ไง มันมีพิจารณาแล้ว พิจารณาแล้วก็เท่านี้ เวลาวางสิ่งที่กีดที่ขวางขึ้นมา เอ๊อะ! มันไปอีกอย่างหนึ่ง แล้วครูบาอาจารย์ที่ปฏิบัติมา กายนอก กายในกาย กายของจิต กายกี่ชั้น

โดยเริ่มต้นขึ้นมานะ “พิจารณาอสุภะๆ”

มันเป็นเรื่องไร้สาระ ล้มลุกคลุกคลานหมด ไม่เหลือใครเลยที่นับหัวได้ว่าจะเป็นฝ่ายปฏิบัติ นับหัวไว้ไม่ได้เลย

ทำความสงบของใจให้ได้ก่อน มันถึงจะได้รู้ว่าอะไรเป็นอสุภะ อะไรเป็นสุภะ

©2026 sa-ngob.com

นู่นก็อสุภะ นี่อสุภะ แล้วเอ็งเกิดมาไม่เป็นอสุภะหรือ เราเกิดมานี่เป็นอสุภะหรือสุภะ เราว่าของเราดีแล้วกันแหละ ของกูนี่สุภะ ของดีงามไปหมดเลย แต่ของคนอื่นอสุภะ

“พิจารณาอสุภะ”

ภาวนายังไม่มีเหตุมีผลสิ่งใด พิจารณาอสุภะตรงไหน อสุภะมันจะเกิดตรงไหน แค่คำพูดแค่นี้นะ มันก็ฟังไม่ได้แล้ว

ถ้ามันฟังได้ สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน ทำใจความสงบใจเข้ามา ให้ใจสงบระงับเข้ามาให้ได้ ใจสงบแล้วมีความปกติสุขของตน ถ้าไม่มีความปกติสุขของตน มันตั้งหลักตั้งเกณฑ์ขึ้นมาหาที่ทำงานของตนไม่ได้

นี่ไง เวลาการศึกษาๆ ศึกษาจากคอมพิวเตอร์ ศึกษาทางวิชาการ เวลาปฏิบัติๆ เอาหัวใจของเรา พุทโธๆ บริกรรม คำบริกรรมขึ้นมา นี่ภาคปฏิบัติ ปฏิบัติบริกรรมขึ้นมาให้มันละให้วางสิ่งที่เกิดจากจิต สิ่งที่ความรู้สึกนึกคิด

เวลามันปล่อยวางความรู้สึกนึกคิด เพราะอะไร

เพราะมันเป็นโลก

คนเกิดมามันต้องมีความรู้สึก มีความนึกคิดทั้งนั้นน่ะ แล้วก็รู้สึกนึกคิดกันด้วยความยึดมั่นถือมั่น แล้วก็เอาความรู้สึกนึกคิดไปประหัตประหารกัน

©2026 sa-ngob.com

แต่ถ้ามันเป็นธรรมๆ เราก็มีความรู้สึกนึกคิด เราก็มีสติปัญญาของเรา เราจะทำหน้าที่การงานของเราเพื่อเป็นผลประโยชน์ ถ้าผลเป็นโทษเราก็หาทางหลีกเร้นซะ แล้วเราจะเอาจริงเอาจังขึ้นมา แล้วก็เอาจริงเอาจังขึ้นมาในหัวใจของตน ถ้าเอาจริงเอาจังขึ้นมาในหัวใจของตน ถ้ามันฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมาได้ไง ถ้ามันวางทิฏฐิวางมานะความเห็นผิด

มันเห็นผิดอยู่แล้ว มันเห็นตามความรู้สึกนึกคิดอันนั้นแหละ แล้วความรู้สึกนึกคิดนี้มันมีที่มาจาก กุสลา ธมฺมา อสุสลา ธมฺมา มันถึงมีรัฐบุรุษผู้ที่มีความคิดยิ่งใหญ่ เขาได้สร้างของเขามาด้วยมาตรฐาน กับผู้ที่มาทำลายล้าง มันมีมาทั้งนั้นน่ะ ถ้าไม่มีมา มันจะไม่มาทำลายล้างใคร มันจะทำลายล้างตั้งแต่ว่ามันกรรมตีอกชกตัว ทุกคนไม่เห็นใจเรา ทุกคนรังแกเรา ทุกคน มันตีอกชกตัวมาตั้งแต่นู่น แล้วมันก็เก็บไว้ในใจ คอยจะกำจัดทำลายล้างคนอื่น นี่จริตนิสัย

แต่ผู้ที่ดีงามนะ เคารพบูชา เกิดแต่ละภพแต่ละชาติ ดูเมล็ดพันธุ์สิเวลาเขาจะตัดแต่ง เขายังต้องมาตัดมาแต่ง มาดูแลมัน ใจของเรา พระพุทธศาสนา บุญและบาปตัดแต่ง ได้สร้างอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย ตัดแต่งขึ้นมาจนเป็นพระโพธิสัตว์ ตัดแต่งขึ้นมาเป็นพระโพธิสัตว์แล้ว เวลาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะต้องฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เพราะจะดับทุกข์ จะไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย มันต้องมีเหตุมีผลเป็นสัจจะเป็นความจริง

©2026 sa-ngob.com

เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ว่าจะดับทุกข์โดยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์เดียว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าดับทุกข์ขึ้นมาโดยเทวดา อินทร์ พรหมเป็นพยาน

เพราะการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ กามภพ รูปภพ อรูปภพ จิตดวงนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ถ้ามันจะไม่เกิด ไม่เกิดในภพชาติใด มันต้องไม่เกิดในวัฏฏะ ถ้าในวัฏฏะ เทวดา อินทร์ พรหมเขาอยู่ของเขา กามภพ รูปภพน่ะ

ฉะนั้น เวลาการกระทำสัจจะความจริงขึ้นมา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสวักขยญาณทำลายอวิชชา โลกธาตุนี้ไหวๆๆ ไหวไปหมดเลย พยาน

แล้วเราล่ะ เราทำอะไร ถ้าไม่เป็นสัจจะเป็นความจริงไง ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริงของเราขึ้นมา มันมีสติปัญญามากน้อยขนาดไหน

เราก็ทำคุณงามความดีของเรา ทำคุณงามความดีของเรา อย่าอ้อยสร้อย อย่าออเซาะ อย่าฉอเลาะ

มันเบื่อ มันทุเรศ

แต่ถ้าเป็นความจริงๆ ไอ้นั่นมันกิเลสทั้งนั้นน่ะ แล้วมันกระทบกระเทือนเขาไปทั่ว แล้วให้คนอื่นเขาเดือดร้อนไปทั้งนั้น แล้วเอ็งทำไปทำไมวะ

©2026 sa-ngob.com

แต่ถ้าเราจะมาฝึกหัดปฏิบัติไง สุภาพบุรุษ ซื่อสัตย์สุจริต เริ่มต้นเห็นไหม ซื่อสัตย์สุจริต มันจะมีศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๒๒๗ ตามข้อเท็จจริง ถ้าตามข้อเท็จจริง ต้นต้องตรง

นี่ไง กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาเจริญอีกหนหนึ่งไง หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเกิดมา ผู้มีบุญมาเกิด ผู้มีบุญมาเกิดเกิดที่ไหน

เกิดกับชาวนา เกิดที่จังหวัดอุบลฯ เป็นชนบทด้วย การเกิดเป็นมนุษย์เหมือนกัน ไม่มีเครื่องใช้ไม้สอย ไม่มีอะไรทั้งนั้น เป็นลูกชาวนาบ้านนอกคอกนา แต่ถึงเวลาแล้วนะ เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เกิดในประเทศอันสมควร เพราะเป็นประเทศของพระพุทธศาสนา ทุกแห่งหนทุกที่จะมีวัดวาอาราม วัดวาอาราม ถ้าบวชเป็นพระขึ้นมา ก็บวชเข้าเป็นศากยบุตรพุทธชิโนรส ศึกษาในพระพุทธศาสนาๆ แล้วตั้งใจ

เป็นวัดบ้านนอกคอกนา ดูอะไรไม่ได้เลย ไม่มีอะไรเป็นชิ้นเป็นอันเลยแหละ แต่พระสององค์บุกป่าฝ่าดงไปด้วยกัน ไปหาความสงบสุขในใจของตน ทำใจของตนให้สงบระงับเป็นสมถกรรมฐาน ผู้มีบุญไง เขาแสวงหาอริยมรรค อริยผล ในหัวใจของท่าน

ไอ้เราเกิดมาล่ะ แหม! ยศถาบรรดาศักดิ์ บวชแล้วจะได้เป็นสังฆราช

มันไปไหนกันนั่นน่ะ

©2026 sa-ngob.com

จะเป็นอะไรก็แล้วแต่ ทำหัวใจของตนให้ดีงาม ให้บุญหล่อเลี้ยงใจของเราไว้ ถ้าบุญมันหล่อเลี้ยงในหัวใจของเราไว้ เวลาปฏิบัติมันก็เริ่มง่าย เห็นไหม

เวลาภาวนา บริกรรมพุทโธๆๆ ของเรา ใหม่ๆ เครียด

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ทุกๆ องค์ที่ท่านปฏิบัติมามันก็เหมือนที่เราทุกข์อยู่นี่ทุกคนน่ะ ฉะนั้น ความทุกข์ไม่ต้องบอก ทุกคนรู้ แต่คนอื่นเขาผ่านทุกข์นั้นไปได้หรือเปล่า

ไอ้เราทุกข์ทั้งนั้นน่ะ เราก็กอดมันอยู่อย่างนี้แหละ แล้วก็ยังเหลวไหลอยู่ตลอดไปนี่แหละ ห่มผ้ากาสาวพัสตร์ เป็นนักรบ เป็นพระกรรมฐาน แล้วหัวใจล่ะ มันทุกข์มันยากไหม มันเป็นจริงไหม

มันเสียดายไง

เราพูดบ่อยมาก การเกิดเป็นมนุษย์นี้เป็นอริยทรัพย์ ชาติการเกิดนี้มีคุณค่ามากนะ จะสูงต่ำดำขาวนั้นมันเป็นเวรเป็นกรรมของสัตว์ แต่มนุษย์มีสติมีปัญญา แล้วมนุษย์คิดได้ แล้วมนุษย์จะมีความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะเข้าไปเผชิญกับกิเลสที่มันเลี้ยงไข้ วางยา ขุดหลุมพราง เพราะนั้นคือกิจกรรมของเขา หน้าที่ของกิเลสไง

เวลาพญามาร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสวักขยญาณทำลายอวิชชา มันดิ้น มันร้อง มันเสียใจ มันไปหาลูกสาว มันไป

©2026 sa-ngob.com

แล้วใจเราไม่เป็นอย่างนั้นหรือ ใจเราอวิชชามันผ่องใส มันธรรมะมีอยู่ดั้งเดิม อย่างนั้นหรือ อวิชชาของเรามันเป็นธรรมะได้โดยดั้งเดิมเลย หรือ ปฏิบัติไปไม่ต้องรู้อะไร บรรลุธรรมได้เลยหรือ มันเป็นอย่างนั้นจริงๆ หรือ

มีวาสนาหรือไม่ คิดเป็นคิดได้กันบ้างหรือเปล่า เพราะอะไร

เพราะชาติการเกิดมหัศจรรย์ไง แล้วตายล่ะ ตายไปนะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นไปแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอนุโมทนา หลวงตาพระมหาบัวจบแล้ว นี่คือผลงานในพระพุทธศาสนา ผลงานในพระพุทธศาสนา เห็นไหม

เอาสิ่งที่ดีงามในพระพุทธศาสนาที่เป็นเรื่องธรรมดา เรื่องสัจจะ เรื่องความจริง ทำวัตรสวดมนต์บ่นทุกวัน ธัมมจักฯ นี่ ทำวัตรสวดมนต์กันอยู่ทั้งเช้าทั้งเย็น เวลาเราปฏิบัติ เราตรึกในธรรมนั่นน่ะ แล้วเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมานะ มันมีความสงบสุข แล้วมีความสงบสุขแล้วนะ มันอาจหาญรื่นเริงภายในจิต จิตนี้ผ่องแผ้ว จิตนี้พร้อมที่จะกระทำประกอบขึ้น ยกขั้นสู่วิปัสสนา

พระกรรมฐานทั้งหมดทำสมาธิไม่เป็น ถ้ามีใครทำสมาธิได้ ก็เป็นภวังค์ เป็นการส่งออกทั้งนั้น ยกขึ้นสู่วิปัสสนาไม่ต้องพูดถึง มันเป็นจินตนาการล้วนๆ เป็นภวังค์ไปทั้งหมด มันถึงส่งออก ถึงได้พูดธรรมะกันเป็นแบบนั้น ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม ปฏิบัติธรรมแล้วเดินสะดุดธรรมะได้เลย แล้วก็ชอบกันอย่างนั้นไง

©2026 sa-ngob.com

แต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านตรากตรำมาขนาดไหน ผู้มีบุญไง ผู้มีบุญเอาความจริง ผู้มีบุญเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา สิ่งที่ว่าชาติความเป็นมนุษย์มันสำคัญ ผู้มีบุญเวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา มันสำรอก มันคายออกเป็นคู่ๆๆ ๔ คู่ บุรุษ ๔ คู่ จิตใจดวงนั้นมันเป็น เป็นความมหัศจรรย์ จนหลวงปู่มั่นไปแก้หลวงปู่เสาร์ แก้เจ้าคุณอุบาลีฯ แก้สัทธิวิหาริก ลูกศิษย์ลูกหาของท่าน เป็นกำลังหลักในกึ่งกลางพระพุทธศาสนา

ถ้ามันเป็นเป็นจังของมันขึ้นมา มันเป็นจริงเป็นจังอยู่แล้วในหัวใจของครูบาอาจารย์ของเราที่ท่านฝึกหัดปฏิบัติของท่านไป แต่การฝึกหัดอันนั้นท่านทุ่มเท ท่านทำโดยสัมมาทิฏฐิ ทำโดยความถูกต้องและชอบธรรม

ไอ้เราเป็นสัทธิวิหาริกที่มาศึกษาค้นคว้าและมาปฏิบัติ เอาแต่ความเหลวไหล เอาแต่ความเห็นแก่ตัว อ้างอิงอย่างเดียว ต้องเป็นธรรม

แล้วกิเลสไม่มีเลยเนาะ กิเลสที่ทำอีลุ่ยยุยแฉก ที่ให้มันทุกข์มันยาก ไม่เคยเห็นเลยเนาะ

แต่ถ้ามันเป็นธรรมนะ มันจะเคารพทั้งกิเลสและทั้งธรรม

ถ้าเราไม่เห็นกิเลส ไม่รู้กิเลส เราจะแก้ไขกิเลสอย่างไร

ถ้าเราจะรู้กิเลส เราจะเห็นกิเลส เพราะเราต้องมีธรรม ธรรมมันต้องเหนือโลก เหนือกิเลส มันสัมปยุตกันระหว่างทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ นี่ฝ่ายกิเลส นิโรธ ดับทุกข์ด้วยมรรค ๘ นี่ฝ่ายธรรม เอวัง

©2026 sa-ngob.com